

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

YUQUMLI KASALLIKLAR: SABABLARI, TARQALISHI VA OLDINI OLISH CHORALARI

Sultonov Ravshan Komiljonovich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Tibbiyot fakulteti katta o'qituvchisi

Email-ravshansultonov605@gmail.com

Курбонова Багул Шухрат кизи

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Tibbiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada yuqumli kasalliklarning kelib chiqish sabablari, tarqalish yo'llari va oldini olish choralari yoritiladi. Bakteriyalar, viruslar, zamburug'lar va parazitlar keltirib chiqaradigan kasalliklarning umumiy tavsifi beriladi. Shuningdek, kasalliklarni nazorat qilish va davolash usullari ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Yuqumli kasalliklar, virus, bakteriya, epidemiya, immunitet, vaksina, infeksiya, profilaktika

Kirish

Yuqumli kasalliklar insoniyat tarixida jiddiy muammolardan biri bo'lib kelgan. Ular odamdan odamga, hayvonlardan odamga yoki atrof-muhit orqali yuqishi mumkin. Ko'plab kasalliklar epidemiyalar va pandemiyalar shaklida tarqalib, millionlab insonlarning hayotiga ta'sir qilgan. Zamonaviy tibbiyotning rivojlanishi natijasida ko'plab yuqumli kasalliklar ustidan nazorat o'rnatilgan bo'lsa-da, yangi va qayta paydo bo'layotgan infeksiyalar hali ham dolzarb muammo bo'lib qolmoqda.

Asosiy qism

1. Yuqumli kasalliklarning turlari

Bakterial kasalliklar: Vabo, sil, angina, meningit va boshqalar.

Virusli kasalliklar: Gripp, COVID-19, gepatit, OITS va boshqalar.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

Zamburugʻli kasalliklar: Kandidoz, dermatomikoz va boshqalar.

Parazitar kasalliklar: Bezgak, toksoplazmoz va boshqalar.

2. Yuqumli kasalliklarning tarqalish yoʻllari

Havo-tomchi yoʻli: Gripp, COVID-19, qizamiq kabi kasalliklar yoʻtalganda yoki aksirganda havoga tarqaladigan tomchilar orqali yuqadi.

Kontakt yoʻli: Bemorning terisi yoki buyumlariga tegish natijasida kasallik yuqtirilishi mumkin (masalan, qoʻtir, zamburugʻli kasalliklar).

Ovqat va suv orqali: Ichburugʻ, salmonellyoz, gepatit A kabi kasalliklar ifloslangan oziq-ovqat va suv orqali yuqadi.

Qon orqali: OITS, gepatit B va C kasalliklari asosan qon bilan kontakt natijasida yuqadi.

Hayvonlardan odamga: Bezgak, quturish, lyaym borrelyozi kabi kasalliklar hasharotlar yoki hayvonlar orqali yuqishi mumkin.

3. Yuqumli kasalliklarning oldini olish choralari

Shaxsiy gigiyena qoidalariga rioya qilish

Vaksinatsiya qilish

Tibbiy tekshiruvlardan muntazam oʻtish

Sogʻlom turmush tarzini olib borish

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 02, февраль

Sanitariya va dezinfeksiya tadbirlarini amalga oshirish

Kasallik tarqalishining oldini olish uchun jamoaviy choralar ko'rish

4. Davolash usullari

Bakterial infeksiyalar uchun antibiotiklar qo'llaniladi.

Virusli kasalliklar uchun antiviral dorilar va immun tizimini mustahkamlovchi preparatlar tavsiya etiladi.

Zamburug'li va parazitlar kasalliklar uchun maxsus dorilar qo'llaniladi.

Xulosa

Yuqumli kasalliklar inson salomatligiga jiddiy tahdid soluvchi kasalliklar guruhiga kiradi. Ularning oldini olishda shaxsiy gigiyena, emlash va sog'lom turmush tarziga rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Kasalliklarning tarqalishini kamaytirish va ularni nazorat qilish uchun davlat va jamoat tashkilotlari hamkorlikda ish olib borishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Murray, P. R., Rosenthal, K. S., & Pfaller, M. A. (2021). Medical Microbiology (9th ed.). Elsevier.
2. Heymann, D. L. (2019). Control of Communicable Diseases Manual (20th ed.). APHA Press.
3. WHO (World Health Organization). (2023). Infectious Diseases Overview and Global Response Strategies.
4. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024). Emerging Infectious Diseases: Prevention and Control.
5. Mandell, G. L., Bennett, J. E., & Dolin, R. (2020). Principles and Practice of Infectious Diseases (9th ed.). Elsevier.